

Memo

aan : De algemene vergadering
van : Het dagelijks bestuur
datum : 10 september 2018
betreft : waterspoor
registratienr : 2018031805

Aanleiding memo

In de commissie BEZ van 5 september 2018 is gevraagd nader in te gaan op het opleggen van de zuiveringsheffing en de verontreinigingsheffing op basis van het waterspoor. De grondslag voor de zuiveringsheffing wordt dan het drinkwaterverbruik in plaats van het huidige forfaitaire systeem (meerpersoonshuishoudens 3 ve, 1 persoonshuishoudens 1 ve).

Opgemerkt wordt dat de bestuurlijke opvattingen over waterspoor de besluitvorming in de AV over de voorstellen van de Unie van Waterschappen met betrekking tot de belastingvoorstellen niet in de weg hoeven te staan. Waterspoor blijft immers ook in de Unievoorstellen bestaan als heffingsmogelijkheid voor de zuiveringsheffing. Momenteel is er overigens geen enkel waterschap dat gebruik maakt van het waterspoor.

Wettelijke basis

In 2009 werden de fiscale bepalingen van de Wet modernisering waterschapsbestel van kracht. Daarvoor was er vanaf 2001 sprake van een experimenteermogelijkheid met het waterspoor, waarvan 1 x gebruik is gemaakt.

De zuiveringsheffing voor particulieren kan vanaf 2009 geheel of gedeeltelijk geheven worden op grond van waterverbruik. Een slot aan de bovenkant voor het aantal heffingseenheden (nu 3 ve) is er niet, maar kan als zodanig wel ingesteld worden. Op grond van de Waterschapswet moet een tarief per vervuilingseenheid gehanteerd worden. Dat betekent dat het drinkwatergebruik terugvertaald moet worden naar een tarief per vervuilingseenheid. Dat is een zelfde systeem als gehanteerd wordt voor bedrijven die aangeslagen worden op basis van de zogeheten Tabel afvalwatercoëfficiënten. In die tabel is ook huishoudelijk afvalwater opgenomen, waarvoor een coëfficiënt van 0,023 wordt gehanteerd. Het aantal ve's is dan het aantal m³ waterverbruik x 0,023. De wet biedt de mogelijkheid om uit te gaan van een vast en variabel deel van de zuiveringsheffing en daarin keuzes te maken voor het vaste en variabele deel. De keuzes die bij een invoering van waterspoor worden gemaakt, zijn van invloed op het tarief alsook op de kwijtschelding. Om de gevolgen van allerlei mogelijke varianten in beeld te brengen zal verdiepend onderzoek nodig zijn.

Waarom waterspoor?

Dat is een eerste vraag die gesteld moet worden. Duurzaamheid is bij de huidige drinkwaterprijs geen argument, althans niet als het beïnvloeding van het waterverbruik betreft. De experimenten met waterspoor en de toepassing van waterverbruik voor de gemeentelijke rioolheffing geven aan dat het watergebruik niet of nauwelijks wordt beïnvloed door de prijs. De prijselasticiteit van water bestaat vrijwel niet.

Een keuze waterspoor moet dan met name gevonden worden in eerlijkheid en transparantie. Vooral de huidige situatie waarin 2 persoonshuishoudens voor 3 ve betalen wordt als onrechtvaardig gevonden.

Anderzijds zijn er ook bezwaren op te werpen tegen de vermeende eerlijkheid van het waterspoor. Onderzoek heeft uitgewezen dat er geen 1:1 verband is tussen waterverbruik en vervuiling. Daarnaast maken ook zaken zoals gebruik van drinkwater voor het sproeien van tuinen of het gebruik van grijs water in huishoudens duidelijk dat er geen harde relatie hoeft te zijn tussen verbruik en vervuiling. Een ander bezwaar dat ook wel tegen waterspoor wordt gebruikt is dat dit onhygiënisch gedrag in de hand zou werken.

Uitvoerings- en kostenaspecten waterspoor

Voorafgaand aan een beslissing om waterspoor in te voeren moet ook de uitvoerbaarheid daarvan nader onderzocht worden en afgewogen worden tegen de wenselijkheid. Er zijn in ieder geval de nodige praktische bezwaren te benoemen die ook tot aanvullende (eenmalige en structurele) uitvoeringskosten zullen leiden:

- tenaamstelling van de wateraansluiting bij het drinkwaterbedrijf sluit niet altijd aan bij de te naamstelling in het belastingstelsel dat gebaseerd is op de basisregistraties (BAG, BRP en kadaster). Aanpassing in de systemen van Sabewa of de drinkwaterbedrijven Evides en Brabant Water (verzorgt drinkwater St Philipsland) zijn nodig om een efficiënte verwerking van de drinkwatergegevens mogelijk te maken. Verwerking van waterverbruikgegevens bij Sabewa voor de gemeentelijke rioolheffing op basis van waterverbruik voor een aantal gemeenten, levert bij het huidige gebruik van postcode en huisnummer de nodige "uitval" en extra uitvoeringskosten op;
- niet in alle gevallen zal er sprake zijn van een gemeten drinkwaterstand maar een inschatting van het waterbedrijf, dit kan leiden tot extra bezwaarschriften;
- er zal gewerkt moeten worden met voorlopige en definitieve aanslagen bij de invoering van waterspoor. Momenteel worden nu voor de Sabewadeelnemers alle aanslagen zuiveringsheffing, gebouwd, ongebouwd en natuur gecombineerd opgelegd worden. Dat is kostenefficiënt. Het factuurjaar bij het waterbedrijf loopt niet gelijk met het kalenderjaar, zodat na de verzending van eerst een voorlopige aanslag, een definitieve aanslag op basis van waterverbruik pas opgelegd kan worden na het verstrijken van een factuurjaar. binnen het gebied zijn er de nodige gebouwen die niet bemeterd zijn. Met name bij flatgebouwen/appartementencomplexen is er sprake van 1 centrale watermeter. Waterspoor is dus niet in alle gevallen toepasbaar.
- invoering van het waterspoor kan leiden tot wijziging in tarieven en een stijging van het kwijtscheldingsbedrag.

Conclusies

Het waterspoor zal leiden tot een grotere duidelijkheid over de basis van de zuiveringsheffing bij de burger, wat als eerlijk zal worden ervaren. Anderzijds zal de consumptie van drinkwater niet significant wijzigen, zodat duurzaamheid geen belangrijke rol speelt in de keuze om te opteren voor het waterspoor. Daarnaast zijn er verschillende situaties aan te wijzen waarin er geen harde relatie is tussen waterverbruik en verontreiniging/kostenveroorzaking. Verder zullen er bij de invoering van het waterspoor de nodige praktische problemen opgelost moeten worden die naar verwachting tot hoge eenmalige kosten zullen leiden, terwijl er daarnaast structureel hogere perceptiekosten zullen zijn, waarbij niet alle objecten op basis van waterverbruik kunnen worden aangeslagen. Op grond van de voormelde feiten en gevolgen vinden wij het niet gewenst verdergaand tijdrovend en kostbaar onderzoek te doen naar de invoering van het waterspoor.